

ODZIVNOST V PROGRAM SVIT V ZDRAVSTVENI REGIJI NOVO MESTO V PRVEM POLLETJU 2020

Rak na debelem črevesu in danki je v Sloveniji eden najpogostejših rakov, za katerega je značilno, da se bolezen razvija več let (tudi deset in več) in nima prepoznavnih znakov. Zaradi poznega odkrivanja je umrljivost za tem rakom še vedno velika, zdravljenje pa je za bolnike naporno in manj uspešno. A na srečo je ta oblika raka tudi zelo dobro ozdravljiva, če jo odkrijemo dovolj zgodaj. Razvoj bolezni pa lahko celo preprečimo, če predrakave spremembe odkrijemo in odstranimo pravočasno.

Preventivni Program Svit omogoča odkrivanje bolezni v zelo zgodnji fazi, ko znaki še niso očitni. Program temelji na organiziranem populacijskem presejanju, zgodnjem odkrivanju ter obravnavi predrakavih sprememb in raka debelega črevesa in danke z uporabo presejalnega testa na prikrito krvavitev v blatu, ki mu ob pozitivnem izvidu sledi kolonoskopija. Ciljna populacija Programa Svit so moški in ženske od dopolnjenega 50. do 74. leta starosti. Več o Programu Svit si lahko preberete na spletni strani <https://www.program-svit.si/> ali v Svitovih kontaktnih točkah v vseh zdravstvenih domovih.

V zdravstveni regiji Novo mesto se je v prvem polletju 2020 na vabilo v Program Svit odzvalo 65,25 % vabljenih oseb, kar je nekoliko več kot je slovensko povprečje (63,60 %). Odzivnost je bila tudi v prvem polletju 2020 pri moških nižja kot pri ženskah (pri moških je znašala 55,33%, pri ženskah 72,18%). Najvišja odzivnost med občinami v regiji je bila v občini Mirna Peč (81,02%), najnižja pa v občini Metlika (56,94%). Več o odzivnosti v Program Svit v zdravstveni regiji Novo mesto si lahko preberete v Polletnem poročilu o delovanju Programa Svit za prvo polletje 2020 (priloga 1).

Za doseganje dobrih rezultatov Programa Svit je ključnega pomena odzivnost v presejalni program ter kontinuirano osveščanje javnosti. Od leta 2011 je po podatkih Registra raka za Slovenijo viden padec pojavnosti raka debelega črevesa in danke pri celotni populaciji Slovenije, kar je zadosten dokaz, da Program Svit resnično učinkuje.

S spoštovanjem,

Skupina za nenalezljive bolezni NIJZ OE Novo mesto

Priloga 1: Letno poročilo o delovanju Programa Svit za prvo polletje 2020 (1.1.2020 – 30.6.2020)

SLOVENIJA:

Od 1.1. do 30.6.2020 je bilo v program povabljenih 159.719 oseb in 159.048 osebam je bilo vabilo vročeno. Izjavo o sodelovanju je vrnilo 101.155 oseb (63,60 %).

Med analiziranimi osebami je imelo 77.161 (93,90 %) oseb negativen izvid in 5.013 (6,10 %) oseb pozitiven izvid. Presejano je bilo 54,13 % povabljenih populacije. V prvem polletju 2020 je bilo izvedenih 4.549 kolonoskopij v 23 pooblaščenih kolonoskopskih centrih.

Podrobnejša analiza odzivnosti po zdravstvenih regijah (glej Tabela 1) je pokazala najvišjo odzivnost vabljenih v program v zdravstveni regiji Nova Gorica (67,81 %), najnižjo pa v zdravstveni regiji Koper (60,39 %).

Tabela 1. Odzivnost vabljenih v Program Svit na ravni Slovenije in po zdravstvenih regijah v prvem polletju 2020

Zdravstvena regija	Odzivnost	Odzivnost - moški	Odzivnost - ženske
Celje	63,59%	55,71%	69,11%
Koper	60,39%	53,44%	64,96%
Kranj	66,96%	59,50%	71,25%
Ljubljana	63,74%	55,13%	69,32%
Maribor	61,11%	53,58%	66,45%
Murska Sobota	62,14%	54,56%	67,29%
Nova Gorica	67,81%	60,99%	71,71%
Novo mesto	65,25%	55,33%	72,18%
Ravne na Koroškem	64,58%	55,77%	70,61%
Slovenija	63,60%	55,56%	68,93%

ZDRAVSTVENA REGIJA NOVO MESTO:

Od 1.1. do 30.06.2020 je bilo v program povabljenih 10.468 oseb, od tega 5.215 moških in 5.253 žensk. 10.454 osebam, od tega 5.203 moškim in 5.251 ženskam, je bilo vabilo tudi vročeno. Izjavo o sodelovanju je vrnilo 6.821 (65,25 %) oseb, od tega 2.879 (55,33 %) moških in 3.790 (72,18 %) žensk.

Zaradi začasnih ali trajnih izključitvenih kriterijev (kolonoskopija v zadnjih treh letih z odstranjenimi polipi ali brez, rak debelega črevesa ali danke in kronična vnetna črevesna bolezen) je bilo izključenih 470 (6,89 %) oseb, od tega 220 moških in 250 žensk. V programu ni želelo sodelovati 9 oseb (0,09 %), od tega 6 moških in 3 ženske. Od 5.567 vrnjenih kompletov vzorcev blata primernih za analizo je bil 5.247 (94,25 %) testov negativnih in 320 (5,75 %) testov pozitivnih.

Presejane je bilo 56,06 % povabljenih populacije. Odzivnost vabljenih po občinah prikazuje Tabela 2.

Tabela 2. Odzivnost vabljenih v zdravstveni regiji Novo mesto po občinah v prvem polletju 2020

Občina	Odzivnost	Odzivnost - moški	Odzivnost - ženske
Mirna Peč	81,02%	72,64%	84,55%
Semič	78,62%	64,71%	85,06%
Dolenjske Toplice	70,93%	62,41%	77,03%
Kostanjevica na Krki	70,37%	65,56%	70,71%
Šentjernej	69,57%	62,65%	73,90%
Šmarješke Toplice	69,29%	60,61%	75,41%
Črnomelj	67,69%	58,32%	72,70%
Straža	67,50%	56,39%	75,51%
Trebnje	67,48%	56,19%	78,64%
Mirna	65,99%	56,60%	74,73%
Šentrupert	65,75%	54,08%	75,90%
Novo mesto	64,83%	54,09%	72,75%
Mokronog-Trebelno	62,50%	55,36%	66,67%
Krško	60,74%	50,52%	67,16%
Škocjan	60,68%	58,21%	63,00%
Žužemberk	60,36%	51,34%	70,20%
Metlika	56,94%	45,48%	64,35%
NOVO MESTO	65,25%	55,33%	72,18%

Po podatkih preventivnih centrov iz zdravstvene regije Novo mesto v regiji deluje pet Svitovih kontaktnih točk, katerih naslovi in kontaktne osebe so navedeni v Tabeli 3.

Tabela 3. Seznam Svitovih kontaktnih točk v zdravstveni regiji Novo mesto

Zdravstveni dom	Naslov	Kontaktna oseba
Črnomelj	Delavska pot 4, 8340 Črnomelj	Katarina Brgan Petric
Krško	Cesta krških žrtev 132 C, 8270 Krško	Helena Žulič
Metlika	Cesta bratstva in enotnosti 71, 8330 Metlika	Saša Pezdirec, Mirna Nemanič
Novo mesto	Kandijska cesta 4, 8000 Novo mesto	Mojca Šenica
Trebnje	Golijev trg 2, 8210 Trebnje	Tjaša Kotar

Prosimo vas, da ob objavi zgornjih podatkov navedete vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje, Center za zgodnje odkrivanje raka.

Pri izvajanju promocijskih aktivnosti je potrebno smiselno upoštevati ukrepe in priporočila za omejitev širjenja virusa SARS-CoV-2, ki so objavljena na spletni strani NIJZ, na povezavi: <https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2-v-obdobju-sproscanja-ukrepov>. Poleg tega predlagamo izvedbo komunikacijskih aktivnosti, ki ne vključujejo zbiranja večjega števila ljudi in omogočajo upoštevanje varne razdalje ter vsa higienska priporočila. Zavedamo se, da bo pri tem potrebnega kar nekaj razmisleka in inovativnosti pri iskanju novih komunikacijskih poti.

S spoštovanjem,

dr. Dominika Novak Mlakar, dr. med. spec.
Vodja Programa Svit

Pripravil:
Gregor Mežek, dipl. jav. upr. (UN)